

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie J. K., A. K., M. O., B. B., A. B. i A. K.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki A. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 5 listopada 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki postępowania A. K. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 listopada 2018 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na podstawach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Tak rozumianego zagadnienia prawnego skarżąca upatruje w potrzebie rozstrzygnięcia, czy brak świadomości danej osoby o braku przysługiwania jej prawa własności nieruchomości, w powiązaniu z brakiem opłacania przez nią podatku od nieruchomości, wiedzą o osobie właściciela i o jego zamiarze braku dokonania na jej rzecz umowy darowizny mimo wzniesienia przez tę osobę budynku na nieruchomości, uzasadnia stwierdzenie samoistnego posiadania nieruchomości przez tę osobę. Zdaniem skarżącej prowadzi to do szerszego pytania o minimalne właściwości konieczne do stwierdzenia samoistnego posiadania nieruchomości prowadzącego do zasiedzenia. Żadna z tych kwestii nie odpowiada jednak przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Odniesienie się do szczegółowych okoliczności faktycznych związanych z władaniem konkretną nieruchomością, której dotyczy postępowanie, nadaje wskazanemu zagadnieniu silnie kazuistyczny charakter –

wiąząc je z konkretnym układem okoliczności faktycznych. Rozstrzygnięcie tego problemu zmierzałoby, w konsekwencji, wyłącznie do rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, byłoby jednak pozbawione szerszego znaczenia dla rozwoju prawa. Z analogicznych przyczyn za istotne zagadnienie prawne nie można uznać także potrzeby określenia minimalnego katalogu atrybutów koniecznych do kwalifikacji danego sposobu władania nieruchomością jako posiadania samoistnego. Pojęcie to ze swojej istoty wymaga zawsze odniesienia się do konkretnych okoliczności sprawy. Sformułowanie *in abstracto* katalogu okoliczności faktycznych, których wystąpienie z góry wskazywałoby na samoistny charakter posiadania byłoby z tej perspektywy niemożliwe. Wszelkie próby określenia kręgu takich okoliczności wymagałyby podejścia kazuistycznego, co w konsekwencji odbierałoby tej kwestii charakter istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.). Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie SN z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06 nie publ.). Skarżąca odniosła przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania do potrzeby wykładni art. 130² k.p.c., art. 130³ k.p.c. oraz art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na rozbieżności w orzecznictwie sądów orzekających o roszczeniach powódki.

Spełnienia tej przesłanki skarżąca upatruje w potrzebie usunięcia rozbieżności w orzecznictwie sądów co do przesłanek posiadania samoistnego i

zależnego. Jak wynika z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wiąże spełnienia tej przesłanki z faktem rozbieżnej oceny przez Sądy pierwszej i drugiej instancji spełnienia przesłanek zasiedzenia – zwłaszcza zaś z dokonaniem odmiennych ocen prawnych w zakresie samoistności posiadania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśnione zostało jednak, że rozbieżność orzecznictwa nie może być utożsamiana z różną interpretacją przepisów lub stosowaniem prawa przez sądy rozpoznające konkretną jednostkową sprawę (por. m.in. postanowienie SN z dnia 2 grudnia 2011 r., III PK 48/11, nie publ., postanowienie SN z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08, nie publ., postanowienie SN z dnia 16 lutego 2007 r., I CSK 18/07, nie publ.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca nie przedstawiła argumentacji, za pomocą której wykazałaby, że przedstawione wątpliwości wywołują obecnie problemy w wykładni prawa czy rozbieżności w orzecznictwie.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącej o spełnieniu tej przesłanki świadczy fakt rażąco błędnej oceny w zaskarżonym orzeczeniu okoliczności faktycznych sprawy – które wskazywały, jej zdaniem, na oczywisty brak posiadania samoistnego po stronie wnioskodawcy. Formułując takie uzasadnienie skarżąca popada w sprzeczność, nie jest bowiem możliwe, by ta sama kwestia (stwierdzenie samoistności posiadania) mogła stanowić zarazem podstawę istotnego zagadnienia prawnego i konieczności wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie – oraz by jej rozumienie było na tyle jasne, że mogłoby prowadzić do stwierdzenia oczywistej zasadności wniesionej skargi. Niezależnie od tego, samo powołanie się na błędną ocenę prawną okoliczności sprawy – bez wykazania jej rażącego i ewidentnego charakteru – nie wystarcza jeszcze do skutecznego powołania się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Kwalifikacja władania nieruchomością jako posiadania samoistnego lub zależnego była już przedmiotem

pogłębionych uwag Sądów obu instancji. W świetle tej argumentacji nie można stwierdzić, by zaskarżone orzeczenie zawierało wady odpowiadające przesłance oczywistej zasadności skargi w opisanym wyżej rozumieniu.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.